

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי י"ב באב תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדרים - ס"ה

1. שנינו: המודר הנאה מחבירו אין מתירין לו אלא בפניו של אותו חבר. מה המקור לכך?

שהקב"ה אמר למשה במדין נדרת בפני יתרו לך והתר נדרך במדין.

והיכן מצינו שנדר משה - 'ויואל משה', אין אלה אלא שבועה, דכתיב: ויבא אתו באלה. [כשנבוכדנצר השביע את צדקיהו]

2. במה מרד צדקיהו בנבוכדנצר?

צדקיהו מצא נבוכדנצר אוכל ארנבת חיה, השביעו שלא יגלה, לבסוף הצטער בגופו על שנשבע, נשאל לסנהדרין התיירו לו וסיפר זאת, שמע

נבוכדנצר שמבזים אותו, קרא לסנהדרין ולצדקיהו, אמר להם הרי הוא נשבע בשם שמים, אמרו לו הוא נשאל על שבועתו וזה מועיל, שאל

נבוכדנצר האם מתירים גם שלא בפני מי שנשבעו לו, אמרו לו לא, אמר להם מדוע א"כ לא אמרתם זאת לצדקיהו. מיד ציוה: ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון - שמתו כרים מתחתיהם.

3. משנה - רבי מאיר אומר: יש דברים שהן כנולד ואינן כנולד [מ"מ הם מבטלים את הנדר], ואין חכמים מודים לו. מה לדוגמא?

אמר קונם שאיני נושא את פלונית שאביה רע, אמרו לו מת או שעשה תשובה.

אמר קונם לבית זה שאני נכנס שהכלב רע בתוכו או שהנחש בתוכו, אמרו לו מת הכלב או שנהרג הנחש.

4. מה טעמו של ר' מאיר הרי 'מת' זה נולד?

א. רב הונא: מיתת האב אינה פתח, אלא נעשה כביכול שתלה את נדרו בדבר.

ב. ר' יוחנן: כוונת המשנה שכבר מת, או כבר עשה תשובה קודם שנדר, ונחשב נדר בטעות,

ועל פירוש ר' יוחנן הקשו שהרי במשנה להלן מובא הדין של נדר בטעות [כעורה והרי היא נאה וכו'] ומדוע צריך להשמיענו פעמיים, קשיא.

5. משנה - באלו עוד אפשרויות אמר ר' מאיר שאפשר לפתוח הנדר?

מן הכתוב שבתורה, ואומרים לו: אילו היית יודע שאתה עובר בהדירך את חברך על לא תקום ועל לא תטור, או על לא תשנא את אחיך בלבבך, ואהבת לרעך כמוך, וחי אחיך עמך, שהוא עני ואין אתה יכול לפרנסו, אם אמר: אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר - הרי זה מותר.

6. מדוע לא יאמר המדיר את חבירו שהעני, הרי החיוב לפרנסו לא נופל רק עלי, מה שמוטל עלי לפרנסו יכול אני לקיים יחד עם כולם ע"י שאתן לגבאי

צדקה ולא אמנע מקיום המצוה?

כל הנופל לעניות, אינו נופל לידי גבאי תחילה, אלא מבקש קודם מקרוביו ובאותו זמן הוא עובר על וחי אחיך עמך.

7. משנה - פותחין לאדם בכתובת אשתו, שאומרים לו אילו היית יודע שיהא עליך לפרוע כתובתה כלום נדרת.. איזה מעשה הביאה המשנה?

מעשה באחד שנדר מאשתו הנאה ומוכרח לגרשה, והיתה כתובתה 400 דינרים, ובא לפני ר"ע וחייובו ליתן לה כתובתה.

אמר לו: רבי, 800 דינרין הניח אבא, נטל אחי 400 ואני 400, לא דיה שתטול היא 200 ואני 200?

ענה לו ר"ע: אפילו אתה מוכר שער ראשך אתה נותן לה כתובתה. אמר לו: אילו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי נודר, והתירה רבי עקיבא.

8. מדוע היה צריך לפרוע מאותם 400 דינרים, הרי לדעת חכמים מטלטלים לא משתעבדים לכתובה?

ביאר אביי: אביו הניח קרקע שוה 800 דינר.

וכיון שאף שיער ראשו הוא מטלטלין, יש לפרש כוונת ר"ע: אתה פורע אפילו אם מחמת הפירעון לא ישאר בידך כלום ותצטרך למכור שער ראשך.

9. האם ממעשה זה נלמד שאין מסדרין לבעל חוב כדי חייו קודם שכופים אותו לפרוע?

ביאר רב נחמן בר יצחק: שאכן מסדרים לבע"ח, וכוונת ר"ע היתה שאפילו אם תעשה לפניו משורת הדין ויתן את כל אשר לו, לא יפטר מלשלם את

יתרת החוב כיון שהשטר נשאר בידה ותוכל להמשיך ולגבות לכשתשיג ידו.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)